

POSUDEK

oponentky na bakalářskou práci

Jméno a příjmení: Anna Šupčíková

Téma práce: Esteticko-haptická stimulace u dětí s ADHD

Autorka, Anna Šupčíková, se ve své bakalářské práci zaměřila na problematiku využití arteterapeutických, resp. artefietických aktivit při práci s dětmi se syndromem ADHD. Jedinci s tímto syndromem se zpravidla potýkají s potížemi i v jiných oblastech, než je snížená kvalita pozornosti, impulzivita a hyperaktivita. Riziko pro tyto děti představuje také školní podvýkonnost a sociální maladjustace. Propojení výtvarné stránky (s využitím haptického prvku) s pojmenováváním emocí a se sebereflexí se zdá být, jak autorka naznačuje, přinejmenším u určitého procenta dětí slibnou cestou pro lepší zvládnutí uvedených potíží. Zvolené téma je vysoce aktuální a jeho zpracování v kontextu s uvedenými podpurnými aktivitami (terapiemi) je jednoznačně přínosné.

Bakalářská práce je rozdělena na část teoretickou a praktickou. Teoretická část sestává ze dvou hlavních kapitol. První z nich se zaměřuje na popis syndromu ADHD, na proměny v pojetí této nozologické jednotky podle mezinárodní (MKN) i americké klasifikace nemocí (DSM). Dále zde autorka stručně prezentuje popis příčin vzniku ADHD a její diagnostická kritéria. Poukazuje zde také na zásady, jimiž by se měl řídit přístup dospělých k dětem s tímto syndromem. Druhá samostatná kapitola je zaměřena na popis charakteristik a specifík jednotlivých výtvarných přístupů, které jsou v současnosti využívány při práci s dětmi s ADHD. Jedná se o arteterapii, artefietiku a o esteticko-haptickou stimulaci.

Výzkumná část obsahuje popis dvou konkrétních způsobů využití esteticko-haptické stimulace: individuální práce s jednotlivým dítětem (v rámci programu *Pět P*) a skupinové práce (využívané v sociálně preventivním programu *Kompas*). Obě případové studie prezentují popis potíží jednotlivých dětí i konkrétních aktivit, jež s nimi sama autorka realizovala, a také jejich individuálního terapeutického efektu. Na základě uvedených případových studií autorka poukazuje na přínos esteticko-haptických výtvarných činností v oblasti zvýšení sebereflexe a seberegulace (kontroly) jednání dětských účastníků. V případě skupinové varianty navíc dochází k terapeutickému efektu založenému na vzájemné podpoře dětí. Autorka ovšem realisticky podotýká, že uvedené aktivity nemusí být vhodné pro každé dítě s příslušnou diagnózou. Upozorňuje také, že činnosti esteticko-haptického charakteru mohou některým dětem s celkově závažnějšími potížemi pomoci spíše tehdy, pokud jsou koncipovány jako podpurný prvek další zacílené, systematické psychoterapeutické práce.

Struktura teoretické části byla zvolena vhodně. Tato část je však zpracována vesměs kompilativně a některá místa v textu navíc nepůsobí příliš promyšleně (například poněkud nesystematický popis etiologie příslušného syndromu). Místy se v textu objevuje také nesprávná psychologická terminologie, např. na s. 11 v rámci výčtu typických znaků dětí s ADHD je uveden bod *nedostatečné studijní povinnosti* nebo slovní spojení *haptická deprivace* na s. 41. Autorka vychází z dostatečného množství česky psané literatury, zejména z monografií a z internetových zdrojů. Ke škodě obou částí práce je, že se nezaměřila také na časopisecké výzkumné studie, s jejichž výsledky by mohla porovnat své vlastní nálezy.

Hlavní těžiště práce ovšem spočívá v její praktické části, v níž autorka byť nepříliš systematicky, zato však zcela přesvědčivě, dokládá přínos uvedených výtvarných aktivit pro děti s ADHD. V kontextu praktického využití autorka jednoznačně prokazuje vynikající schopnost aplikovat zvolenou techniku v práci s hyperaktivními dětmi a modifikovat různé činnosti podle

jejich individuálních i situačních možností. Teprve v popisu praktických ukázek, zejména v adekvátním, citlivém a všímavém psychologickém výkladu popisovaných interakcí přesvědčivě dokládá, že v praxi uvedené problematice výborně rozumí a že ji chápe i v jejím celkovém sociálním kontextu.

Předložená bakalářská práce splňuje předepsané požadavky. Poněkud slabší teoretickou část práce vyvažuje vcelku zdařilá výzkumná část. Vzhledem k tomu oponentka navrhuje její hodnocení známkou:

„velmi dobře“

Doc. Pavlína Janošová, Ph.D.